

гледалъ, въ тѣхното лице, отзвукъ на своитѣ собствени мисли, материализирани въ образи и трансформирани въ музика. И, по думитѣ на свидетели, е плакалъ отъ чистъ естетиченъ екстазъ.

Средновѣковнитѣ християнски мистерии, самото християнско богослужение — иматъ сжщия произходъ и, несъмнено, сжщото култово значение на „умиращия и възкрѣсващъ богъ“. Музикалната драма на Вагнера, въ своя вжтрешенъ произходъ, осжществява подсъзнателни, праисторични тежненія на германския народенъ духъ. Идеята на сждбата, господствуваща въ древната трагедия, пречупена презъ християнското съзнание на новитѣ времена въ идея на индивидуалната вина и неизбежното изкупление, изпълва творчеството на голѣмитѣ драматурзи отъ Шекспира до Ибсена. Театърътъ на Шекспира, на Калдерона, на Хебеля, сроденъ по този начинъ съ неравния религиозенъ пулсъ на народа, е наистина отзвукъ на неговитѣ стихийни вжжеления, морални и естетически. Театърътъ на „високата“ драма на миналото, бидейки театъръ на маситѣ, осжществява до голѣма степенъ идеала на театралното „действие“.

Въ по-ново време и въ наши дни театърътъ е падналъ, уви, на твърде низко равнище. Реализма и позитивизма преградиха къмъ него пътя на живота. Днесъ театърътъ е мъртво, механично изживяване на една анемична природа, безжизнена асимилация на празни и безплодни идеи, вжншно изживяване на една духовна немощъ, пусть отзвукъ на трагичния ходъ на времето — вмѣсто пълна гама на дълбокитѣ му противоречия! Днесъ театърътъ преживява органическа криза, която е криза изобщо на културата, и която би се изрази въ две думи, така: *распадането на етическия принципъ* („категорическия императивъ“ на Канта) *разрушава театъра*. Той се превръща въ мѣсто на „забава“, въ приятенъ „десертъ“ за добро храносмилане въ търговско предприятие за създаване удоволствия на една празна и глупава „публика“. Той се изпълва съ духъ на егоизъмъ, живѣе самъ за себе си, престава да бжде барометъръ на ду-